

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemov mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Izobraževalno in socialno delo
naših akademikov.

Na slavnostnem zborovanju graškega katoliškega akademičnega društva »Zarje«, ki je ob priliki šestanka slovensko-hrvatskega katoliškega dijaštva v Ljubljani praznovalo svojo desetletnico, je iur. Hodžar govoril slavnostni govor, v katerem se je posebno pečal z izobraževalnim in organizatoričnim delom »Zarje«, ki zanima vso našo javnost.

Ko je govornik uvodoma razvil zgodovino evropskega liberalizma in njegovega vpliva na slovenski narod, je prešel na dobo katoliškega preporoda, ki je rodila tudi »Zarjo«. Na to je izvajal:

Na zelenem Štajerskem je divjal ves čas narodno - obmejni boj, največ pod vplivom slovenske duhovščine, sem se je zatekel ilirizem in naša pot romantika. Pomniti moramo, da se je na Štajerskem zlasti v Gradcu, narodna ideja najprej najbolj razvila, in da so se pri tem slovenski akademiki, ki so jo splošno odlikovali. Na Štajerskem so bili prvi tabori, tu so se snovale prve posojilnice, prva društva, štajerski krogi so dali največ iniciative za probu slovenskega naroda. Žal da je štajerska slovenska inteligenca krenila tudi prva na liberalna pota.

Ze leta 1875. v Gradcu ustanovljeno slovensko akademično društvo »Triglav« si je izbralo za geslo: »Biti slovenske krvi bodi Slovencu ponos«. Lepo geslo, a kaj ko je ostalo z večine le pri besedah. Zabavni del in junaško sabljanje je kmalu zatemnelo in odrišlo vsako drugo pozitivno delo. »Triglav« poznajo nemški »burši«, poznajo ga češki radikali etc., a ne poznajo ga graški Slovenci, ne poznajo ga slovensko ljudstvo. »Triglav« je dosledno capljal za dunajsko »Slovenijo«, postajal vedno bolj brezbarven, načelnih vprašanj se ni dotikal, od leta 90tega naprej pa je dobival vedno bolj liberalno lice.

Poziv »Slovenca«, naj se preosnuje na katoliško-narodni podlagi, je »Triglav« zavrnil s pripombo, da smatra to za nepotrebno. Prvi načelni razdor se je pojavil konec 96. leta, ko je imenoval »Triglav« pesnika A. Aškercu za svoje-

ga častnega člana. Načelni boji so se pojavljali, zlasti markantno začetkom 97. leta, ko so krščansko mislečega svojega člana za vedno izključili iz društva. Odslej so se strnili katoliški slovenski akademiki v Gradcu v ožji stik, udeleževali so se vseh prireditve kat. narodnega dijaštva v domovini in skušali udeležiti ondi povdarjene misli in ideje med graškimi Slovenci. Pričeli so s socialnim in organizatoričnim delom med graškim slovenskim delavstvom in dosegli po mnogih bojih s soc. demokrati začetkom 99. leta ustanovitev slovenskega delavskega izobraževalnega društva »Naprej« z izrecno krščansko-socialnim programom. Ko se je društvo utrdilo, so se vtihotapili liberalni dijak, ki ter se ga polastili.

Krščansko misleči slovenski visokošolci so si nato vkljub skrajno neugodnim razmeram ustanovili lastno društvo »Zarje«. Člani »Zarje« so že pred njeno ustanovitvijo delovali na istem programu med graškim slovenskim delavstvom, načelni boji in delo je rodilo »Zarjo«, koj ob porodu ji je bil pritisnjen na čelo pečat dela in bojev in ostal ji je do današnjega dne. Dne 6. junija 1901. leta na dan sv. R. T. je bil ustanovni občni zbor. Značilno je pismo, ki ga je pisal sklicatelj bratskega društva »Danice«. Ondi stoji besede: »Napojite nas s pravim navdušenjem za sveto stvar, ojačite nas za preteči boj! — Na delo krščansko!« Isto stoji v brzojavu čestitke »Danice«: »Bog, ki ljubi pogumne in močne, daj bratskemu društvu blagoslova, da bo »Zarja« zasadila nov mejnik v razvoju slovenskega krščanskega dijaštva. — Na delo krščansko!« In sklicatelj je na ustanovnem občnem zboru med drugim zaklical: »Biti hočemo pred vsem sinovi matere katoliške cerkve in povsod pričati to svoje stališče. Naše geslo je »Bog in narod!« »Zora« je pozdravila ustanovitev s posebnim člankom, kjer stoji tudi besede: »Lepo število tovarišev Vas navdušeno pozdravlja kot svoje soboritelje za vero in vedo, v glavi hladni razum, v prsih gorko, navdušeno srce«, z istim markantnim koncem, ki je obenem geslo bratskega društva »Danice« — »Na delo krščansko!«

Delo v zmislu krščanske ljubezni do bližnjega je »Zarjo« rodilo, delo so ji postavili v program, s tem klicem so jo pozdravljali ob ustanovitvi. S tem je bil

določen odločno verski značaj in namen društva, vplivati na нравno in versko življenje svojih članov in delati na podlagi in v zmislu vedno istih velikih in neovrgljivih načel naše svete katoliške vere.

Dočim se je v »Triglavu« vedno povdarjalo, da je vera vsakega posameznega člana zasebna stvar, je »Zarja« koj ob ustanovitvi precizirala svoje versko stališče odločno in jasno: »Biti hočemo sinovi matere katoliške Cerkve«. S tem je povedano vse.

Enkrat za vselej je bila začrtana pot, po kateri imajo v tem oziru hoditi njeni člani. Pomen krščanskega nravnega življenja se je vedno povdarjal, skrbelo se je za predavanja o društvenem in moralnem življenju. Za okrepitev katoliškega načelnega stališča so mnogo pripomogla apologetična predavanja v društvu samem, posebno pa akademična Marijina kongregacija, pri kateri je zlasti zadnja leta mnogokrat bilo več »Zarjanov« ko nemških sodalov. V društvenem notranjem življenju, v nastopu na zunaj, pri delu med ljudstvom, v socialnem vprašanju, povsod so »Zarjani« povdarjali odločno svoje stališče. Kot »konfesionalnemu« društvu rektorat »Zarje« ni dovolil, da bi imela v vseučiliškem vestibulu svojo desko. Z nemškim katoliškim akademičnim društvom »Carolino« je bila »Zarja« sprva prijazna, a je bila primorana radi narodne nestrpnosti pretrgati vsako vez z omenjenim društvom. Na III. katoliškem shodu se je referent »Zarjan« potegoval za katoliško šolstvo in krščansko vzgojo. Vseh nastopov katoliških organizacij po Slovenskem so se »Zarjani« z vno udeleževali. Ko je slovensko katoliško narodno dijaštvo zahtevalo na bodočem slovenskem vseučilišču tudi bogoslovno fakulteto in je liberalno dijaštvo temu nasprotovalo, je isto katoliško načelo bilo vzrok, da je organizacija kat. narodnega dijaštva pričela tudi v tem vprašanju hoditi svojo pot.

Pozitivno so hoteli »Zarjani« udeležiti katoliško idejo s tem, da so se že od početka trudili, da bi pridobili graškim Slovencem slovensko službo božjo. Toda do sedaj je bil ves trud zaman ravno vsled prevelike narodne nestrpnosti Nemcev, ki se je ukoreninila tudi v krogih nemške duhovščine. Graško škofijstvo je sicer dovolilo slovensko

službo božjo pod pogojem, da dobe Slovenci cerkev v ta namen. Nobena župnija v Gradcu ni tega dovolila. Ravno tako se je zaman trudil tudi dr. Krek na IV. avstrijskem katoliškem shodu na Dunaju, da naj se odpomore graškim Slovencem v verskem oziru. Toda »Zarja« te važne naloge, ki si jo je postavila v program, zbog vsem neuspehom ni popustila. Konec lanskega leta je zopet izdelala tozadevno spomenico podprto z tehtnimi razlogi in neovrgljivimi dokazi in jo odposlala odboru zborujočih avstrijskih škofov na Dunaju podpisano od vseh slovenskih katoliških organizacij v Gradcu.

Pomagali smo si pa tudi sami vsaj začasno. V društveni hiši sv. Marte se je pripravila posebna soba za kapelico, kjer se sicer ne more brati sveta maša, pač pa se pojo vsaki prvi dve nedelji v mesecu pete litanije z duhovnim nagonom, enkrat za dekleta, enkrat za fante. — Da, vera v »Zarji« ni bila zasebna stvar vsakega posameznika, nasprotno — vsak »Zarjan« je dolžan, da uravnava svoje življenje po vedno veljavnih resnicah svete katoliške vere ter se podvrže božji in cerkveni avtoriteti.

»Zarjani« pa si niso šteli samo v dolžnost, poglobiti se v duha slovenskega naroda, ampak skušali so tudi spoznati kulturo drugih slovanskih narodov, proučiti njihovo zgodovino, jezik in književnost. Najbolj poznali in v najožjem stiku pa so »Zarjani« pač bili z brati Hrvati. Odkritosrečno je bilo prijateljstvo med Slovenci in Hrvati »Zarjani«. Da sta Slovenec in Hrvat uvijek brat in brat, se gotovo nikjer ni pokazalo v jasnejši luči. In bratje Hrvati niso mogli »Zarjinega« slavljati ob desetletnici na noben način bolj proslaviti, kakor s tem, da so si ravno to leto ustanovili lastno ognjišče bratsko društvo »Preporod«.

Kakor so »Zarjani« sami sebe izobraževali v katoliškem in narodnem duhu, tako so se trudili v istem duhu vzgojiti ljudstvo, predvsem vcepiti graškim Slovencem narodno zavest in narodni ponos. Izobraževalno delo v graških katoliških organizacijah se je gibalo v veliki meri v smeri narodnostne vzgoje članov. Pouk v slovenskem jeziku, predavanja o lepoti slovenske domovine, o njeni zgodovini in književnosti, predvsem pa petje, slovenska narodna pesem in tamburanje, vse to je

LISTEK.

Sirenska kri.

Bretonska povest. A. le Braz.

(Dalje.)

»Vroče vino« je na Bretonskem od nekdanj pijača, s katero napijajo na zdravje ženskam, ki so srečno porodile. Na »Golem otoku« je stanovala Marie-Angina sestrična, ki je bila predsinonjem dela življenje brhkemu otroku, »devet funtov težkemu sinku!« — In ker so bili ravno naprosili Marie-Ange za botro, se je odpravila in odpeljala tja, dasi ji pravzaprav tisti hip ni bilo ravno pogodu radi graha, ki ga je bilo treba omlatiti.

Zdaj se nista več dražila, marveč že resno kramljala s prijateljskim umerjenim glasom, ona z nazaj nagnjeno glavo, on naslonjen z roko ob jambor.

»Kaj dela Jean?« je vpraševal. »Kako je z lovom na morske rake?«

Tedaj je preletelo nekaj kakor luč njen obraz, gorak žarek je zasijal iz njenih kot morje modrih oči.

»Imeniten lov ta teden — vsi zaboji so polni. Mi sami zase smo imeli sto in petdeset glav, skoraj sami veliki. Zaravno se ni mogel Jean z menoj petiati h krstu. Nesel je ribe na trg.«

»V Conquet?«

Ne, na Ile des Saints; tam plačujemo ribji prekupeci bolje.«

Zame ni bil ta pogovor ravno bogve kako zanimiv, a vendar sem poslušal z veseljem. Čarobno zvoneči glas otočanke me je navdajal s čudovitim čarom. Bil je pravi užitek jo poslušati; ni govorila, pela je. In vrhutega je vtelesevala cela njena postava, ne da bi se bila ona sama tega zavedala, popolen vzor najčistejšje ljubkosti in harmonije, redke in nedopovedljive lepote. Naj je rekla karkoli, naj se je postavila tako ali tako, vedno je bila lahko gotova, da ugaja in zanima. In nehotje je moral človek v njej občudovati eno najkrasnejših deklet. Celo Miniou, grčasti pomorščak, je po svojem načinu podlegel temu čaru, kajti preden se je podal na svoje mesto na poveljniški most, mi je mimogrede zašepetal tiho — a vendar dovolj glasno, da je Marie-Ange vsako besedo lahko razumela: »Kako srečo imate! Prvo potovanje in že vidite quessantsko rožo!«

Prispodoba je bila čudovito pogojena. Ona je bila res mil, čist človeški cvet, simbol mladosti, zdravja, luči in veselja. Podobna je bila eni izmed tistih nežnih in vendar krepkih divjih rož, ki cveto v vrtovih ob morskem obrežju. In kako lepo ji je pristojalo, da je sedela na nizki stregi kajute, nad njeno glavo napeto jadro, kroginkrog neskončno morje, modro obzorje, iznad katerega se je dvigal brez vsake megle

v nežnem sijaju jesenskega jutra mladi dan.

Proti vzhodu so se črtali kakor oster relief, jasno kakor akvarelni sličici, obrisi celine. Lahak zlat trak je ovijal do najmanjših čeri daljno veliko predgorje. Ves krepki, mogočni, trmasti in vendar nerodovitni značaj bretonske zemlje se razodeval v teh visokih razdrapanih pogorjih, v katere je zarisal rdeči porfir krvave madeže. Carven, Kermorvan, St. Mathieu in še drugi polotoki omejujejo obzorje, podobni velikanskim ladjam s kljuni, upodobljenimi iz zagonetnih skalnatih izrastkov. Njih sence so se razlivalo v njih vznožje in valovi so jih lahno zibali. Tako so nam sledile nekaj časa; ko je vzšlo solnce izza vrhuncev, so se raztopile, kakor bi jih bila povzila nebeška toplota in nič drugega ni bilo več pred našimi očmi kakor bleščeče svetlo morje.

Kdo bo mogel kdaj z besedo razodeti čar vzhajajočega solca na morju? Žareče mavrične barve so plesale na grivah valov. Bilo je, kakor bi se peljali skozi valove vode v pravilni deželi, skozi tok raztopljenih, migljajočih, iskričastih se dragih kamenov. Potem se mi je zdelo, kakor bi se bila razvila pred nami v neskončnost tkanina iz prozorne svile, o kateri pripoveduje pravljice, da je spredena iz solčnih žarkov in posejana z neštetimi, bliskajočimi se dragulji. Zamaknil sem se, kakor bi doživel prvič praznik luči, ki jo daruje solnce zemlji, ko se rodi,

»To je vendar krasno, kajne?« je vzkliknila Marie-Ange.

Stala je vzravnana na nizki stregi, njena obleka je vihrala v vetru, roke je bila sklenila kakor k molitvi. Tako, sem si mislil, so svedenice starega obreda ravno v tej krajini izvrševale svoje molitve. Ko sem videl, da se je prekrizala, kakor bi bila tiho molila, sem jo vprašal: »Pozdravljate li zvezde, Marie-Ange?«

»Ne,« je odgovorila, »toda sedaj smo zavili ravno v Fromveur — Glejte, Balanec in Baunec sta že za nami.«

Louise je bila res plula mimo dveh zelenih otočkov, dveh v tekoče zlato vdelenih smaragdov in kmalu za tem so postale kretnje parnika nemirnejše, kakor bi se sunkoma zaletavali vanj močnejši valovi. Krov se je tresel, iz globine se donelo sopenje stroja. Naslonil sem se čez krov. Kratki težki valovi so drveli z neverjetno trmo proti stranicam naše ladje so jo stresali do osrčja, da je mračno ječala in stokala. Morje se je čudno gibalo. Tu in tam so se delale luknje, zevajoča žrela, črni prepad, toda hitro so se napolnili in nenadoma so prišli nato presledki miru; velike gladine so nastale, ki se je v njih lomila nebna svetloba kakor v velikanskem ogledalu. Prišle so mi v spomin stare pravljice, ki so mi jih v otroških letih pripovedovali treginežski brodarji v Fromveuru.

(Dalje prihodnjič.)

gotovo mnogo pripomoglo, da so ostali mnogi zvesti slovenskemu narodu. »Zarjani« so v društvu Domovini 1907. leta z veliko vneto vodili otroški vrtec, ki je štel 12 otrok slovenskih delavcev. Ta plemenita misel se je sicer pozneje radi velikih težkoč opustila, a se je ravno letos zopet realizirala. Ves letni tečaj se je poučevalo v »Zarjinih« prostorih po štiri ure na teden pet do osem otrok v slovenščini.

Istotako so pristno slovenske gledališke predstave na odru »S. D. Z.« gotovo zelo povzdignile narodni ponos graških Slovencev.

»Zarja« je sprva tudi sodelovala v akademski podružnici »Družbe svetega Cirila in Metoda«. Potegovala se je za to, da postane akademična podružnica in narodno - obrambno delo del skupnega programa graških slovenskih akademskih društev. A združeni narodni radikalci in liberalni slovenski akademiki so »Zarjanom« kmalu pokazali, kako oni pojmujejo složno delo za prosep slovenskega naroda. Izpodrinili so »Zarjo« iz odbora in »Omladina« je zapisala krilate besede: »Klerikalni dijaki naj raje zvesti svojim načelom nabirajo darove namesto za »Družbo sv. Cirila in Metoda« za zamorčke in za sv. misijon na Kitajskem. Omenjeno dejstvo je postalo »mejnik v razvoju slovenske narodno-obrambne misli«; še isto leto so liberalni dijaki dosledno z uspehom naskočili »Družbo svetega Cirila in Metoda« samo. Posledica je bila, da so zasnovali »Zarjani« svoj narodno-obrambni klub, ki še danes jako živahno deluje. Klub je pravečeval narodno-obrambno delo »Sudmarke« in »Schulvereina«, njegovi člani so prepotovali slovensko - nemško mejo ter ustanavljali knjižnice. Zlasti živahno pa je bilo klubovo delo v št. lju.

Važna točka v narodnem programu »Zarje« je bilo dalje slovensko narodno šolstvo, za katero so se »Zarjani« ponovno bodisi z besedo, bodisi v spisih potegovali z geslom: »Na naših tleh, naše šole«!

Narodnost ni bila v »Zarji« zadnja stvar, istotako ne odnošaji do ostalih oratov Slovanov, v prvi vrsti seveda Hrvatov, saj je bila zlasti na iniciativo »Zarjana« ustanovljena »Slovenska Lira Katoliških Akademikov«.

»Zarjani« so tudi sicer delovali ter so na vseh strokovnih, znanstvenih in socialnih poljih nastopali za »Zarjo« častno. Živo so se zanimali za vse pojave naše dijaške organizacije, sodelovali pri njenih prireditvah širom Slovenske in Hrvaške, posekali vse važne manifestacije slov. kat. narodnega dijaštva ter skupno z »Danico« vodili »S. D. Z.«

Zanimalo je Zarjane tudi gmotno stanovanjsko dijaško vprašanje in s posebno pozornostjo je sledila »Zarja« razvoju vseučiliškega vprašanja. Medicinci so pa budili zanimanje za abstinenco in higieno.

Kako vsestransko se je delovalo v »Zarji«, priča dejstvo, da je obstojalo v društvu do danes 22 različnih odsekov in klubov z najrazličnejšimi programi in mnogobrojnimi predavanji.

A »Zarja« se je takorekoč rodila — v socialnem delu. Ob »Zarjini« zibelki je stal zapuščen, zatiran graški slovenski delavec, zmučenega obraza z žuljavimi rokami. In mlada »Zarja« se je z nežno ročico dotaknila žuljaste roke in on se je zganil, nasmehnil se mu je temni obraz, okorno je dvignil mlado dete, pritiskal ga na srce in — pil ljubezen iz njegovih odkritosrčnih oči. Da, ljubezen in gorko, čuteče srce je imela »Zarja« do preprostega ljudstva pri svojem socialnem delu med njim.

V tem zmislu so delovali »Zarjani« zaporedno v graških slovenskih organizacijah »Napreju«, »Domovini« in naposled v »Kresu« in društvu »Sv. Marte«. »Napreju« so ugrabili liberalci, »Domovina« pa je bila že spočetka polovičarska. »Zarjani« so delovali živahno in vneto po katoliških načelih in v znamenju demokratizma. Toda ni jim uspelo. A idealnih in vztrajnih »Zarjanov« to ni uplašilo, na podlagi pridobljenih in večletnih izkušenj so ustvarili novo organizacijo graških Slovencev in jo privedli do viška. Zadnja leta je vedno bolj prevladovalo praktično socialno in organizatorično delo. Če pomislimo da šteje letos društvo »Kres« že do 300 članov, da obstoja v njem »Dekliška zveza«, da je »Orel« po enoletnem obstoju priredil Slomškovo slavnost z javno telovadbo, ki je kar očarala graško občinstvo, da je imel isti letošnjo zimo nič manj ko 37 predavanj, večinoma socialne vsebine; če pomislimo, da poleg tega tudi sicer nobena nedelja ni bila v »Kresu« brez predavanja, da so se prirejale igre in veselice; če pogledamo, kako ogromno je delo v društvu svete Marte, ki je gospodarskega in karitativnega značaja ter da je radi gostilne v društveni hiši treba posebno

paziti, da ostane moralno življenje na prejšnjem nivoju; če pomislimo, da mora ves ta komplicirani aparat voditi in nadzirati pešiča mladih akademikov, potem mora vsak priznati: »Zarja« je dala vse svoje moči v zakup socialnemu delu med graškimi Slovenci.

Da, današnje slavlje ni le slavlje naše desetletnice, temveč slavlje uspešnega in plodonosnega delovanja med graškimi Slovenci.

Kako naj torej označimo delo »Zarje« v pretečenih desetih letih? Vršilo se je na podlagi večnih katoliških načel, v znamenju narodnosti in najidealnejšega demokratizma. »Z Bogom za narod«, — narod preprosti, zapuščeni, za ta ljubljani narod v znamenju krščanske ljubezni in dela!

V delu se je »Zarja« rodila, v delu bo obstojala, v delu napredovala. **Kdor nima zmisla za delo, socialno delo z ljubeznijo v srcu, naj ne hodi v naše vrste!** Brezdelnost je nalezljiva bolezen, a »Zarja« more žeti uspehov le na podlagi medsebojne spodbude in vsestranske delavnosti svojih članov, odkritosrčnega prijateljstva ter v znamenju križa.

Pozdravi slovensko-hrvaškemu katoliškemu dijaškemu sestanku v Ljubljani.

Sestanku slovensko-hrvaške katoliške mladine so došli brzojavni pozdravi od sledečih:

1. Dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar kranjske vojvodine: »Pozdravljam pristrčno katoliško - narodno dijaštvo. Resno posvetovanje in osebni stik bode ojačil čut bratske solidarnosti, ki je sigurno jamstvo srečne bodočnosti hrvaško-slovenskega naroda«.

2. Dr. Andrej Karlin, škof tržaškoproski: »Iskreno pozdravljam vas vse zbrane pod zastavo Slomškovo in pod barjakom Dobriličinim! Hranite zvesto vero v Boga, upanje v bodočnost in ljubezen do dela«!

3. Pogačnik, državni in deželni poslanec.

Nadalje:

4. Hrvatsko - slovenska akademija v Collegium Germanicum v Rimu. — 5. Polonia iz Krakova. — 6. Dr. Breclj iz Gorice. — 7. Dr. Dermastia. — 8. Dr. Lavrenčič iz Komna. — 9. Dr. Srebernič iz Gorice. — 10. Dr. Rožič in dr. Schaubach iz Celovca. — 11. Dekan Murovec iz Černice. — 12. Uredništvo »Mira«. — 13. Tržiška duhovščina in katoliški dijak-tržiški. — 14. Natlačen, prošt. Dovgan, Rakovec, Vukšinič, Vovk, Mihelčič in Koren iz Metlike. — 15. Dr. Trdan in Samsa z Dunaja. — 16. Dr. Cukala. — 17. Uredništvo »Novega Časa« iz Gorice. — 18. Franc Kremžar iz Gorice.

19. Slovansko društvo »Slavia« na Dunaju (dr. Neruda, predsednik).

20. Katoliško učiteljsko društvo za Istro. — 21. Hrvatska katoliška ženska organizacija v Sarajevu. — 22. Donadini, načelnik Pravega hrvaškega Sokola. — 23. Sokol v Vranjici pri Splitu. — 24. Centrala krščansko - socialnega delavstva v Zagrebu. — 25. Mladenško društvo v Kotoru. — 26. Mladenško društvo Život v Brusju. — 27. Mladenško društvo Mihovc v Podgori. — 28. Tamburaški zbor mladih katoliških delavcev v Sarajevu. — 29. Katoliško-narodno društvo v Banjaluki. — 30. Ferialni klub v Požegi. — 31. Zbor Aktivac v Dubrovniku. — 32. Biblijsko filozofsko učilišče iz ? — 33. Kotorski kleriki. — 34. Franjevački zbor Milovan v Makarski. — 35. Franjevački gojenci v Kninu. — 36. Kotorsko dijaštvo. — 37. Društvo Tomislav v Podgori.

Končno še 51 brzojavnih pozdravov od posameznikov, duhovnikov in laikov ter od več skupaj, vsi iz hrvaških zemelj.

Vsega skupaj tedaj 88 brzojavnih pozdravov.

Blagoslovljenje prve kranjske zadrugne elektrarne v Sorici.

Našemu zadrugništvu se je odprla nova pot važnega narodnogospodarskega dela. Ob času, ko gnjili liberalizem za veliko delo izrabe naših vodnih sil nima drugega nego hujskanje, se je v eni najvišjih kranjskih vasi, v romantični Sorici, združilo 16 posestnikov v električno-strojno zadrugo in si zgradilo zadrugno elektrarno, ki se je blagoslovila pretečeno nedeljo.

Tik pod Spodnjo Sorico se je v Sori zgradil majhen jez, odkoder je ob desnem bregu speljan približno 140 m dolg kanal iz betona. Na koncu kanala je vodni nabiralnik, iz katerega teče voda v 60 metrov dolgi železni cevi v turbino, sistem Francis, in odtod zopet nazaj v strugo. Padec vode znaša 31 m. Sila, ki se pridobi znaša 21 konjskih sil. S turbino je neposredno zvezan električni dinamo, ki proizvaja enakomerni tok z 220 volti napetosti. Po treh daljnovodih je tok napeljan k hišam

in do cerkve. Električna sila služi deloma za razsvetljavo, deloma pa za obrat poljedelskih strojev in mlina. Naprava je tako narejena, da se regulira popolnoma avtomatično, tako da ni treba skoraj nobene streljbe.

K blagoslovljenju je privrelo ljudstvo poleg domačinov od vseh strani, iz Železnikov, Podbrda in Selc, odkoder je prišla tudi vrta orlovska godba. Med gosti so bili: okrajni glavar Schitnik iz Kranja, poslanci dr. Krek, Demšar in Jarc, deželni stavbni svetnik Geilhofer, ki je pomagala največ pri napravi s svojim strokovnjakim svetom, ravnatelj obrtno-pospeševalnega zavoda ing. Remec in dr. Po slovesni sv. maši je bil pred cerkvijo shod, na katerem so govorili poslanci Demšar, Jarc in dr. Krek. Iz govorov je odsevalo zaupanje v nadarjenost in poštenost našega ljudstva, ki mora v vzajemnem delu dovesti do cilja. Znamenita je bila zlasti misel dr. Krekova, da morajo take naprave postati podlaga naše lesne obrti. Blagoslov elektrarne se je izvršil po popoldanskem opravilu. Ko se je vodni sili odprla pot skozi turbino, so zažarele električne luči in je mali motor začel slamoženo, je začelo veselje lice vsem tistim, ki so se največ trudili za drugo — to sta zlasti domači župnik Karlin in poštari Pintar, nasprotniki in dvomljivci so pa obmolknili. Zbranemu ljudstvu sta v poljudnih besedah razložila važnost in ekonomijo električne razsvetljave in obrata za kmeta in obrtnika svetnik Geilhofer in ravnatelj Remec. Z veseljem in navdušenjem je bil pa sprejet zlasti pozdrav dr. Lampetov, ki slove:

Elektrostrojni zadrugi

v

Sorici.

Junaški hribovci kažete pot lenim dolincem.

Divjo streljo ste v žico upregli, postala je pridna kot vol in čila kot konjiček,

prijazno gleda kot zvezda nebeska. Otroci luči smo in bomo mračnjakom posvetili!

Z železom in kamnom gradimo, hudournih voda nebrzdano silo krotimo, z gorskimi orjaki se borimo. Dinamit je naš brat, nevihti rečemo: sestra, grom nam je godba in blisk je naša svetilka. Skale se lomijo iz tisočletnih sklepov, gore naših planin odpirajo svoje naročje, lednikov potok je mleko naše mladosti.

Čestitam Vam, ker ste me prehiteli. Ko Vam postanem enak, Vam pogledam v oko:

Deželni mlinar.

Planinski dom na Vršču.

(1300 m.)

Ko se je leta 1883, presvtili cesar pe-ljal po gorenjski železnici v dolini proti Kranjski gori in videl krasne gorenjske gore, katerih vrhove je bil ravno novopadli sneg pobelil, je baje vzkliknil: »To je najlepše na Kranjskem«.

Turistovski tok gre vedno bolj proti vzhodu, od Švice na Tirolsko, od Tirolskega v Julijske alpe in Karavanke. V letih 1860.—1865. so v letu komaj trije hribo-lazci prišli na vrh Triglava, sedaj jih pride čez 1000. (V triglavski koči jih je lani vpisanih nad 800, v Aljaževem domu v Vratih nad 1400.)

Trojni pomen ima »Planinski dom na Vršču«: a) Kot turistovska postojanka za izlete na Prisojnik, Razor, Mojstrovko, Jalovec, nadalje v Malo Pišenco, Planico, k izviru Nadiže (Save). b) Važna točka za letovičarje, katerih je Kranjska gora polna. Posebno mnogoštevilni so Čehi. Tu namreč ni posebne draginje, so lepi izprehodi ob Savi in Pišenci, svež zrak, neokužen po tovarniškem dimu. Letovičarji, ki ne marajo plezati na visoke vrhove, gredo lahko izprehajaje se iz Kranjske gore po lepi vozni cesti do Vršču. In res so zadnjih 10 dni kranjskogorski letovičarji, posebno Čehi, prav pridno obiskovali naš novi dom, kjer najdejo pri oskrbniku Franc Mraku in njegovi ženi in postrežnici tako postrežbo, kakor v kaki mestni restavraciji ali hotelu. c) Važna je ta točka kot prehod iz Kranjskega na Goriško (v Trento).

Slavnostna otvoritev »Doma na Vršču« se je sijajno vršila v nedeljo, dne 4. avgusta. Osrednji odbor »Slov. plan. društva«, čegar načelnik je bil prej prof. Orožen, sedaj dr. Jos. Tominšek, se drži strogo načela, da se oficijelne nedeljske slavnosti nikdar ne vrše brez sv. maše. Glede verskega momenta se je vselej držal nasveta župnika Aljaža in svojega odbor-nika duhovnika in prof. Janko Mlakarja. Ker novi »Dom« stoji že na goriški zemlji, smo prosili dovoljenja za sv. mašo pri koči prevz. kneza in nadškofa goriškega dr. Fr. Sedeja, ki je naši želji prav rad ustre-gel. Že v soboto zvečer so švigale po zraku rakete in pokali topiči okrog »Doma«. Ko se v nedeljo zjutraj ob 9. uri pripelje gori župnik Aljaž s par konji — cesta je namreč precej strma — ga tudi pozdravijo topiči.

Okoli pol dvanajste ure predpoldne je bilo že čez 500 udeležencev na Vršču, nekaj iz Goriškega, nekaj iz Kranjskega, tudi precej Čehov (posebno dr. Franta, dr. Dvorsky, dr. Tille) in nekaj Hrvatov pod vodstvom dr. Čačiča, dalje dr. Pretnar iz Trsta, dr. Gruntar iz Goriškega, zastopniki Idrije in drugih podružnic. Seveda ni manjkal tudi dr. Jos. Tominšek, ravnatelj Macher in drugi odborniki. Ker je bilo vreme jasno in milo, in so solnčni žarki obsevali skalnate stene, je bilo vse veselo in vedno bolj navdušeno. Vse občinstvo se je na prostem spodbudno udeležilo sv. maše, pri kateri so peli kranjskogorski pevci.

Po končanih obredih prvi povzame besedo župnik Aljaž. Pozdravi občinstvo tukaj navzoče kot združeno Slovenijo, potem vrle Čeha in navdušene Hrvate. Zahvali se vsem, ki so pripomogli k stavbi novega »Doma«, tega bisera in kinč naše slovenske domovine. Omenja več navdušenih mož iz starih časov, ki so hodili na gore, zlasti pa iz novejših časov. Da je hoja na gore koristna zdravju, navaja Aljaž besede dr. Choudounskyja, ki mu je pred 15 leti rekel: Cim bolj hodimo po gorah, tem bolj smo trdni in zdravi. Izmed slovenskih pesnikov navaja Vodnika (Na vršac stopivši sedi . . .), Blaža Potočnika (Visoko vrh planin stojim . . .), Vilharja (Na goro, na goro, na strme vrhe . . .), posebno pa svojega prijatelja Simona Gregorčiča (Zakaj nazaj?, Soči, Oj, z Bogom, ti planinski svet) in s tem konča. V daljšem govoru potem načelnik kranjskogorske podružnice dr. Tičar poroča o stavbi, ki je solidno narejena po praktičnem načrtu inženirja Skaberneta. Izdelal je koč podjetnik Dežman, mizarska dela sta pa prevzela Juvan in Mrak. Seveda se je najbolj trudil za stavbo dr. Tičar sam, ki je vso skrb in nadzorstvo prevzel. Hiša je polovico plačana, Deske in druge potrebne reči sta s par konji zvozila iz Kranjske gore na Vršč Robič in Černe. Dobila sta od kilograma po sedem vinarjev.

Nadalje so govorili Čeh dr. Dvorsky, dr. Tominšek, dr. Čačič (Hrvat iz Zagreba), dr. Pretnar iz Trsta, vojak častnik dr. Sabotny, notar dr. Gruntar. Vsi so slavili krasote slovenske domovine, politike ni bilo nobene. Petje, dobra postrežba vrlih dam, izborna pijača, vse to je pripomoglo k splošni navdušenosti. Zadovoljni smo se vrnili domov. Jakob Aljaž.

Zmede v Turčiji.

Pritisku častnikov, ki so se izneve-rili mladoturkom in Albancev se je morala turška vlada udati. Turški državni zbor je razpuščen. Mladoturki so dogospodarili. Novi možje so na površju, možje, ki hočejo drugače, kakor mladoturki, bolnega moža ozdraviti. Sedanja vlada bo lahko sklepala mir z Italijo, Vladi prijazno časopisje piše, da mladoturki za obrambo Tripolisa niso ničesar storili in da bi bili Lah, če bi bili za kaj, lahko hitro Tripolis osvojili; a s svojimi nasilstvi proti Arabcem so Arabce zapodili k Turkom.

Albancem so obetali mladoturki zlate gradove, dokler so bili še slabi. Ko so pa zadobili moč, niso držali, kar so obetali. Albanci, ki so zahtevali, naj jim mladoturki dajo, kar so jim obetali, so se uprli, ko so videli, da jih mladoturki varajo. Mladoturki so hoteli s silo zadušiti albansko vstajo v krvi. Mladoturkom prej tako zvesta armada odpoveduje mladoturkom pokorščino, častniki, vojaki, orožniki prestopajo k Albancem, ki zahtevajo, naj se zbornica, ki je v rokah mladoturkov, razpušti. Sultan se nekaj časa obotavlja, a končno imenuje vlado, ki je sestavljena iz mož, nasprotnih mladoturkom.

Duša nove turške vlade je znan prijatelj Angležev, Kamil paša, Angležem se približuje tudi vsa nova turška vlada in obrača hrbet Nemčiji, ki se je dozdaj predstavljala kot velika prijateljica bolnika ob Bosporu. Prejšnji, najboljši svetovalec Turčije, nemški poslanec Marschall, je čutil, da Nemčija izgublja vpliv v Turčiji, pravočasno se je zato umaknil kot poslanik v London. Turki se zavedajo, da je anektirala Avstro-Ogrska Bosno in Hercegovino, druga zaveznica Nemčije, Italija se pa hoče polastiti Tripolisa. Nemčija dobra prijateljica Turčije, tega ni preprečila.

Nemčiji se je »prijateljstvo« s Turčijo dobro izplačalo. Procvital je nemški izvoz na našo škodo v Levanti; Turčija je pri nemških tvorničarjih dobavljala orožje, ki sta ga potrebovali turška armada in mornarica. Gradila je v Mali Aziji železnice. Med Anglijo in Nemčijo se bo bil zdaj tih boj v Carigradu za gospodarske koristi Angležev in Nemcev v Turčiji.

Ko so včeraj mladoturki v zbornici izrekli vladi nezaupnico, so se vršili zelo burni prizori. Poslanec Rahmi je potegnil revolver, a streljal ni. Mladoturki so sklenili izraziti nezaupanje vladi in odgoditev zbornice zato, da prehitijo vlado in onemogočijo, da bi se

v zbornici prečital dekret, s katerim se zbornica razpušča. Vlada je namreč naznanila predsedniku zbornice, da se prečita dekret ob eni uri popoldne. Predsednik zbornice zdaj izjavlja, da ga je obvestila vlada o razpuštilnem dekretu šele po končani seji. Vlada je obvestil, da ji je zbornica izrekla nezaupnico in se podal k sultanu, da ga obvesti, da se je zbornica odgodila in da je vladi izjavila nezaupnico. Sultan pa ni hotel sprejeti zborničnega predstavnika. Poslanci so nato sultana pismeno obvestili o svojih sklepih, a sultan tudi te vloge ni hotel sprejeti. Vlada pa izjavlja, da je neveljavno, kar je zbornica včeraj sklepala, ker je o senatovem razpuštilnem sklepu veliki vezir zborničnega predstavnika obvestil že v nedeljo zvečer.

V skoraj prazni zbornici in v senatu je prečital ob navzočnosti 11 poslancev in 6 senatorjev veliki vezir dekret, s katerim se zbornica razpušča, ker so se med vlado in njo pojavila nesporazumljenja. Nova zbornica je imela po sklepu senata rešiti le izjemne pogoje § 35. ustave. Ker je to storila, se mora zbornica razpuštili in razpisati nove volitve. Razpuštilni dekret je bil podpisan že v nedeljo.

Po razpustu zbornice nastopa vlada proti Mladoturkom še ostreje kakor do zdaj. Ko se je izvedelo, da je senat sklenil razpuštili zbornico, se je zbralo 20 mladoturških voditeljev v poslopju svojega kluba, ki ga je pa takoj zasedlo 200 vojakov, ki so patrolirali po sosednjih ulicah. V Carigradu je mirno. Kljub temu je vojni minister vse storil, da se onemogoči vsak odpor. Poslopje, kjer se nahaja osrednje mladoturško vodstvo, je zastraženo. Govori se, da nameravajo mladoturški poslanci zborovati izven Carigrada. V Solunu, Odrinu in v Smirni pa je to nemogoče, ker so se posadke izjavile proti Mladoturkom. Poveljniki turške posadke v Smirni, Abdulah paša, je v nedeljo zvečer brzojavil vladi, da bodo njegovi bataljoni prišli v Carigrad, če v 24 urah zbornice ne razpuste. Turški torpedni rušilec je prijadral včeraj zjutraj iz Dardanel in se zasedel pred parlamentom. Turška mornarica se je izjavila za vojaško ligo proti Mladoturkom. Ker pa Mladoturki v Carigradu agitirajo, se je podal veliki vezir k sultanu, da podpiše ukaz, s katerim se za en ali pa za dva tedna v Carigradu zopet proglasi oblegovalno stanje. Najbrže sklene ministrski svet, da se zaprosi glavni mladoturški agitatorji.

Iz Albanije se poroča, da postaja v Prižrenu položaj nevaren. Dne 31. julija je prišlo v mesto 400 oboroženih Albancev. Na Kosovem polju se zbira vedno več Albancev. V Mitrovici je zbranih 5000 Albancev.

Včeraj smo že poročali o bojih na črnogorski meji. Vsi malisorski rodovi so se uprli. Iz Peči je odrinil mutesarif Džaffer Tajer bej s štirimi bataljoni proti Črnogorcem. Po bojih pri Besankovcu so se Črnogorci umaknili. »Frankfurter Zeitung« poroča, da so proti Turkom nastopili redni črnogorski vojniki. Črnogorski kralj je baje poslaničku neke velevali rekel: »Kaj hočete, izriniti moram položaj in ukazati prodirati svojim bataljonom.« Bojev v Turki so se udeležili štirje črnogorski bataljoni.

Bolgarski ministrski svet je sklenil pozvati pod orožje rezervnike 10 letnikov pehote in artiljerije in šest letnikov pionirjev. V Makedoniji namreč tudi zelo vre. Turki more v Makedoniji Albance. Iz Dobrovice so izgnali Turki Bolgare in nato mesto zažgali.

SKLICANJE DRŽAVNEGA ZBORA.

»Češke Slovo« poroča, da se skliče državni zbor 20. oktobra. V jesenskem zasedanju bo šlo za rešitev finančnih vprašanj in s tem v zvezi za ustanovitev delovne večine.

POINCARÉSOVO POTOVANJE V RU-SIJO.

Francoski ministrski predsednik Poincaré je 5. t. m. odpotoval v Rusijo.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Kakor znano, so se ob Genevskem jezeru strogo zaupno posvetovali o miru med Italijo in Turčijo poverjeniki turške in laške vlade. Laška posredovalca grof Fusinato in bivši minister Bertolini sta 4. t. m. odpotovala v Rim, med tem ko so ostali zaupniki turške vlade še ob Genevskem jezeru. Sodijo, da sta laška zaupnika odpotovala v Rim, da poročata svoji vladi o stanju bogajanj.

ITALIJANSKO TIROLSKI KATOLIŠKI SHOD.

Katoličani na južnem Tirolskem so sklicali katoliški shod, ki bo zboroval od 28. avgusta do 1. septembra v Trientu.

SREBSKI KRALJ PETER BOLAN.

V toplicah Koviljače se zdravi srbski kralj Peter. Boleha na zvaupenjenju žil. Poroča se, da je kralj Peter že večkrat omedlel in da je bil zadnji napad boleznijo zelo hud.

PROTI BOSENSKEMU RAJS-UL-ULEMI.

Mohamedanska kurija je izjavila, da sedanji bosenski rajs-ul-ulema (najvišji mohamedanski duhovnik v Bosni in Hercegovini) Šarac efendi ne more več ostati na svojem mestu, ker je podal protiverske izjave. Vlada nagovarja Šarac efendija, da naj sam odstopi, Šarac se pa brani in zahteva primerno denarno odškodnino.

SESTANEK ANGLEŠKEGA KRALJA Z RUSKIM CARJEM.

»Kölnische Zeitung« poroča, da obišče angleški kralj ruskega cara.

16. MEDNARODNI MARIJANSKI KONGRES

zboruje v Trieru. Dne 5. t. m. je celebriral trierski škof dr. Korum slovesno pontifikalno mašo, popoldne je pa poromalo 1000 moških Marijinih družb, 17.000 oseb, s 320 zastavami v cerkev sv. Matija. Dne 6. t. m. zborujejo sekcije.

Razprava radi atentata na kralja komisarja Čuvaja.

(Izv. poročilo »Slovenec« iz Zagreba.)

Sedmi dan.

Razprava se otvori ob 8. uri; razen Jukića so navzoči vsi obtoženci.

Čitanje spisov.

Nadaljuje se čitanje spisov; med drugim pride na vrsto zapisnik o zdravniški preiskavi pok. pl. Hervoića in njegovi obdukciji, potem nebitvene izpovedbe raznih oseb, ki se k razpravi niso povabile. Naknadno se čita tudi zapisniki nekih priči, ki se tičejo belgradskega obiska hrvaških dijakov. Zagovorniki se temu ne protivijo. (Dotične navedbe smo objavili v včerajšnjem »Slovenec« med telefonskimi vestmi.)

Nato se prečitajo listine in izpričevala obtožencev.

Opis Jukića.

Nato se čita izpričevalo okrajnega glavarja na Brodu o Jukiću in njegovi družini. Jukić je bil vedno nasilen in ekscentričen; nekoč sta se z očetom sprla radi dela in v tem prepiru je Jukić s sekiro planil na očeta, ta pa mu je odgovoril s strelom iz puške. Proti položaju v deželi je Jukić vedno zabavljajal ter je večkrat rekel: »Boste videli, kaj bomo mi otroci napravili!« Doma so Jukića vsi imeli za norega. Njegov oče je pijanec in divji lovec, ena hči se nahaja v norišnici. Okrajni glavar končno izraža mnenje, da je Jukićev anarhistično razpoloženje najbrže nekdo zlorabil in ga k atentatu nagovoril.

Iz dopisov vojaških oblasti, ki se nato čitajo, izhaja, da je bil Jukić izpočetka dober in zanesljiv, kasneje pa je nenadoma postal nasilen, bil mnogokrat kaznovan ter je končno dezertiral; na srbski meji pa se je sam javil orožnikom. Dali so ga nato v norišnico na opazovanje ter ga končno odpustili.

S tem so bili vsi opisi prečitani.

Odgovor predsednika.

Predsednik nato odgovarja na dr. Prebegova vprašanja, tičoč se postopanja z Jukićem v preiskovalnem zaporu. Zavrača trditve, da bi bil Jukić vedno v verige uklenjen, češ, da to ni nobenem zapisniku omenjeno.

Obtoženci razburjeni skočijo na noge in kličejo: »Gospod predsednik, Jukić je bil noč in dan v verigah!«

Predsednik: »Mir! Imeli boste še priliko govoriti. — Dalje izjavljam, da je Jukićeva celica v resnici s slamnjacami obložena, to pa zato, da ne bi izvršil samoumora. Jukić je te dni tožil, da ga bolé zobje; ker mu kapljice niso pomagale, mu je dr. Kuhar zob izdrl. Torej se z njim v vsakem oziru dobro postopa.

Dalje konstatira predsednik, da je preiskovalni sodnik v preiskavi popolnoma pravilno postopal in zapisnike sestavil tako, kakor zahteva postava; policijski zapisniki niso imeli pri tem nobenega vpliva. Prošnji zagovornika pa, da bi se na podlagi primerjanja ugotovila soglasnost med zapisniki policije in preiskovalnega sodnika, ni ugodil.

Grozilno pismo.

Nato pove predsednik, da je v soboto dobil pismo z izrezki iz časopisov o teku razprave; pismo zahteva, da se Jukić pošlje na opazovanje, »drugače bo šlo oko za oko in zob za zob.« Pismo je podpisano z »Revolucionarna-republikanska organizacija«.

Predlog zagovornišтва.

Dr. Prebeg odgovarja na predsednikova izvajanja in predlaga, da se zaslisi uradni Kopsa, policijski koncipisti in stražniki, ki so bili ob Jukićevem zaslišanju navzoči. Konstatira naj se dalje, da se taka sredstva kakor proti Jukiću, niso uporabila niti proti najhujšim zločincem.

Predsednik: V tem slučaju je to bilo potrebno.

Dr. Prebeg: Predlagam, da se zaslisi temničar, da nam pove, da se take odredbe v teh zaporih še niso nikdar uporabile. Drugače prijavljam pritožbo ničnosti.

Državni pravdnik: Da so ga na rokah in nogah zvezali, je skozinskoz opravičeno, ker je bil v stanu, da izvrši samoumor. (Obtoženci: Tudi jedel je z verigami na rokah!) Dal je dovolj razloga tudi za sumnjo, da bi pobegnil, če bi se mu nudila prilika.

Predsednik pozove nato dr. Prebega, da prijavi vse svoje predloge.

Dr. Prebeg: Ta razprava se tako forsira, da je strah. Zagovorništvu bi se moral dati čas za pripravo. Vsaj kratak odmor, da se prezračijo dvorana.

Predsednik odreja polurni odmor.

Po odmoru.

Predsednik: Priobčiti imam, da sta enaki grozilni pismi dobila tudi oba zdravniška izvedenca dr. Žirović in dr. Lang.

Za Jukića.

Dr. Prebeg predlaga, da se zaslisi župnik in več posestnikov iz Svilaja v Bosni, Jukićev rojstnega kraja, ki bodo izpričali, da je bil Jukićev stari oče blazen in da je ena Jukićeva teta po očetu umrla kot vaška bebka. Glede blaznosti Jukićeve sestre, ki se nahaja v Stenjevcu, se sklicuje na tam. blazniška zdravnik dr. Herzega in dr. Domalgovića. O slaboumnosti in nasilnosti Jukićevega očeta naj se zaslisi Jukićeva mati Marta in dva sosed. Iste priče naj se zaslisi o Jukićevem bratu Matetu, ki je od rojstva pohabljen na levi roki in nogi in nosi tudi drugače znake degeneracije na sebi, obenem pa je skrajno nasilen in je bil že radi težke telesne poškodbe obsojen; zahtevajo naj se odnosni sodni spisi.

Dalje predlaga, da zdravniki preiščejo Jukićeve starše, ker je tudi mati čisto degenerirana. Nato preide dr. Prebeg na Jukića samega in predlaga, da se o njegovem obnašanju v šoli in izven nje ter o njegovi duševni boleznijo zaslisi razni njegovi bivši profesorji-jezuiti in kateheti v gimnaziji v Travniku, glede njegovega življenja pri vojakih njegove tovaršije in glede nadaljnega življenja in pojavov duševne bolezni razne javne osebe, ki so prišle z njim v dotiko, med drugimi baron Verešanin, kateremu je Jukić pisal zmedena pisma, ker ni mogel dobiti službe. Zaslisi naj se tudi bolniška strežnica Ljubica Kezić v Derventu, ki mu je (dr. Prebegu) poslala dva Jukićeva pisma, iz katerih jasno izhaja, da je Jukić blazen. Predlaga še nešteto priči, ki bodo izpovedale o abnormálnih pojavih v Jukićevem obnašanju. Zdravniki naj ugotove, ali Jukiću res manjka kost v ustih. Dalje dokazuje dr. Prebeg, da je bil Jukić štiri dni pred atentatom zaporedoma pijan, da je potem ponoči v sanjah silno fantaziral in govoril: »Ne bo šel za nebom, ampak šel bo v nebo.«

Očitno je mislil na Čuvaja. Vse to bo izpričala zadnja Jukićeva gospodinja Ivana Zwerger, pri kateri je stanoval. Njej je Jukić tudi rekel, da je on primarij v bolnici in da bo vsakega pametnega Hrвата tako ozdravil, da bo v treh dneh blazen, kajti Hrvaška potrebuje blaznikov. Dr. Prebeg predlaga nadalje zaslišanje gostilničarjev Langa iz »Frankopana« in Kovačiča ter njegove soproge iz Mesničke ulice, ki bodo povedali, da je bil Jukić tudi na dan atentata pijan. Predlaga še več drugih priči, ki so Jukića tisti dan že zjutraj videle pijanega. Orožnik Jurešić bo izpričal, da se Jukić o vsem dogodku ničesar ne spominja in niti ne ve, kako so ga prijeli. Dobe naj se končno vojaško-kazenski spisi, da se vidi, kako se je Jukić tam zagovarjal.

Kar se tiče ostalih dveh branjenec Horvatina in Horvata, predlaga dr. Prebeg, da se zaslisi policijski uradniki Sporčić, Kopsa in Šarić ter detektiv Mlinarić, zakaj niso preprečili zločina, ko so vedeli, da se pripravlja. Prav bi bilo, da bi državni pravdnik tudi proti njim dvignil obtožbo. S tem sem končal.

Državni pravdnik

se odločno protivi zaslišanju priči o blaznosti v Jukićevi družini. To še ne odločuje, da bi tudi Jukić moral biti blazen. Psihiatri so Jukića po njegovih navodilih v celici opazovali in bodo podali svoje mnenje. Ne protivi pa se zaslišanju priče Grünbauma glede nekega pisma; vse ostale priče odklanja, ker so že dosedaj zaslišane priče dovolj izpovedale.

Ne ugovarja pa, marveč tudi sam zahteva, da se Jukića natančno preišče, kar bi sicer izvedenci itak storili. Ne protivi se dalje zaslišanju priči o fantaziranju Jukića in o okolnosti, da je bil pred atentatom štiri dni zaporedoma pijan.

Zagovornik dr. Prebeg v krasnem govoru pobija izvajanja državnega pravdnika ter citira priznane psihiatrične večake, ki dokazujejo, kako nujno je potrebno, da se vsi atavistični pojavi natančno doženejo in preiščejo.

Ob pol dveh predsednik razpravo odgodi na naslednji dan in izjavi, da bo sodni sklep glede predlogov zagovornišтва naznanil v jutrišnji razpravi.

× × ×

Jukić, ki ga neprestano opazujejo psihiatrični izvedenci, je zadnje dni nekaj mirnejši. Pojavljajo se pač še večkrat nervozna razburjenja, a do ekscesov ne pride več. Ves dan stoji obtoženec pred letvami in neprestano govori orožnikom, ki ga stražijo; razlaga jim najneverjetnejše načrte, zlasti pa se podrobno peča z republiko Stenjevac. — Ko so ga hoteli pregovoriti, da bi zopet prisostvoval razpravi, je jel vpiti, naj rabelj le pride k njemu, on se ga nič ne boji. Sploh se za tok razprave nič ne zanima in z apatično kretinjo odkloni vsak poizkus, da bi se poučil o napredovanju razprave. Jukić dobiva bolniško hrano.

Velik škandal za liberalno stranko.

Te dni je prišlo v Ljubljano 150 čeških narodnih socialistov, njim na čelu poslanec Choc. Povabili so jih takozvani narodni socialisti, da bi prisostvovali ustanovitvi narodne socialne zveze, ki naj bi bila strokovna organizacija liberalno mislečega delavstva. Od liberalne stranke smo pričakovali če ne drugega vsaj dostojnega sprejema. **Dočim pa je »Slovenec« poslanca Choca kot enega največjih prijateljev Jugoslovancev ne glede na nameravano ustanovitev te zveze pozdravil, so liberalci obisk čeških gostov kar mogoče ignorirali.** Po vsej priliki so starini kot pristni buržoaziji nezadovoljni. Skratka sprejem gostov je bil skrajno škandalozen, na sinočnjo ustanovno zborovanje je prišlo razven 150 Čehov kakih 50 drugih, med njimi nekaj socialistnih demokratov. Trije referati so kar odpadli. Ko pa je poslanec Choc v stvarnem govoru povdarjal, da si misli **novi organizacijo popolnoma nepolitično in da se kot Slovan ne vmešava v politični boj med S. L. S. in narodno-napredno stranko**, so bili navzoči liberalni delavski reševalci skrajno preseščeni. Drugi so pa zopet padli po starih liberalcih, češ, da so breznačelnji, propali in sleparski. Prišlo je celo tako daleč, da so navzoči češki gostje živahno odobraval socialnega demokrata, ki je slovenske liberalce neumljeno krtačil. Liberalno stranko je pa zagovarjal Ribnikar, bivši prvi predsednik narodne delavske organizacije v Ljubljani. Bil je sploh velikanski Babilon in Čehi so odnesli s seboj verno fotografijo razdrapanega slovenskega liberalizma, v katerem je sin proti očetu in oče proti sinu.

V sledečem le nekaj cvetk iz tega škandaloznega shoda, katerega se morajo **spriče navzočnosti bratov Čehov**, ki so mislili, da imajo opraviti z resnimi in inteligentnimi ljudmi, vsi Slovenci sramovati:

Predsednik Radšček je neprijetno presečen vsled klavnega obiska in se v pozdravu jezi, da je narodne socialiste vse na cedilu pustilo. Vsled tega odpade prva točka (Naša mladina in narod, poročevalca dr. Ivan Lah), odpade druga točka (Zahteve železničarjev in njihove organizacije), odpade tretja točka (Strokovne organizacije in delavstvo).

Ko je bila tako v jadnem tempu absolvirana polovica dnevnega reda, je poslanec Choc v govoru o socializmu in narodnosti; izjavil je, da narodni socializem ni političen, temveč le kulturni, da se ne sme obešati nobeni stranki na pete in da mora biti samostojen na vse strani. **Kot Slovan izjavlja, da se ne vmešava v politični boj političnih strank na jugu.** (Gg. Govekar in Ribnikar vpijeta: Tudi med liberalci in klerikalci ne?) Tudi ne! (Ribnikar in Govekar: Klerikalci niso Slovenci!)

Za Chocom se je lotil liberalcev Fiala, ki je dejal, da niso za nič, da ne morejo za delavce nič storiti, ker so kapitalistična stranka, da so vrgli puško v koruzo pred klerikalci, kakor človek, ki mu je stopil v ude strah, da

so nasprotovali splošni in enaki volilni pravici, da se niso genili za Ribnikarja in da ves njih antiklerikalizem ni vreden fajfe tobaka; najboljše ga tolmači dr. Ravnikar, ki se ogiblje čeških radikalcev. **O liberalni stranki je rekel, da umira, nje in da čaka konca.**

Po tej realistični sliki slovenske liberalne stranke je bral liberalcem le vite narodno socialni predsednik Radešček, bivši uradnik »Kolinske tovarne«, ki je dejal, da delavstvo od meščanske stranke nima ničesar pričakovati. »Slov. Narod«, je dejal, je podkupljen, »Dan« je prav tako podkupljen od Kolinske tovarne. (»Narodov« urednik R. Šega ugovarja.) Ko se je na tak način zahvalil »Slov. Narodu« in »Danu«, ki se nekaj časa kot črna živina pehata za »narodni socializem«, se je opravičeval zaradi klavnega sprejema. Končal je predsednik narodnih socialcev z naslednjimi besedami: Ker od liberalcev ni nič pričakovati, je najbolje za delavce, da se organizirajo v socialno-demokratski stranki.

Za njim je pretakal nad narodno socialno blamažo solze Repovš, uradnik državne železnice. Ves sprejem je bil škandalozno klavrn.

Bil se je povzel besedo sodrug Kocmur. (Ribnikar, Govekar in Šega kriče: Vodmat! Moste!) Predsednik je hotel prihraniti liberalcev nove udarce, ki bi jih bili nedvomno doleteli, če bi se bile na shodu razpravljale njih moščanske infamije, pa je izjavil, da Moste niso na dnevnem redu. Kocmur med hropom, ki ga uganja navedena trojica, spominja na škandalozni nastop slovenskih liberalcev ob volilni reformi in izjavlja, da so se v svoji breznačnosti in nedoslednosti nekdanji izogibali načelnemu boju s klerikalizmom. (N. pr. Moste!) Razgrajače, ki le niso hoteli mirovati, sta morala miriti predsednik Radešček in poslanec Choc. Sodrugi Kocmur omenja nato klavrnji sprejem čeških gostov. Razen Laha in Radeščka in peščice policajev ni bilo videti nikogar. Dočim je »Slovenec« pozdravil Choca, je »Slov. Narod« prihod dosledno ignoriral, čeprav je o stvari vedel že teden poprej. Karakteristiko liberalcev je zaključil z besedami, da ti isti ljudje, ki so ob septemberskih dogodkih napovedovali bojkot nemškemu dragonskemu pivu, brez očitkov na ustanovnem shodu pijo to pivo. (Klici: Hanba!) Kocmurjeve besede so navzoči zborovalci, zlasti Čehi, živahno odobraval.

Nato je Jaklič, podpredsednik jugoslovanskih železničarjev iz Trsta, napadel Ribnikarja, češ, da naj ne dela razdora v liberalni stranki.

Urednik Šega brani »Slov. Narod« očitka, da je podkupljen in se pritožuje po vseh teh batinah, da je narodno-socialni pripravljalni odbor »Slov. Nar.« ignoriral, čemur pa Radešček in Juvan oporekata, češ, da sta »Slov. Narodu« poslala notico. Poslednji prosí Čeha za odpustanje (ker so bili tako grdo pogtegnjeni!) in jim kliče: Živio!

Ribnikar krtači narodne socialiste, češ, da zanašajo razdor med liberalno stranko ali pa med socialnodemokratsko stranko. Vsa prireditve je strašno klavrna; ljudje so razočarani, če vidijo nekaj generalov brez armade, pa so šli raje spat. Če bi šlo res samo za strokovno organizacijo, bi to zborovanje v imenu liberalne stranke pozdravljali, tako pa ne. Liberalna stranka je skozinskoz demokratska stranka, ki podpira vse sloje in stanove. Dokaz, da ob volitvah sklicuje volilne shode med vsemi sloji in stanovi.

Brandtner iz Trsta izjavlja, da je razburjenje nepotrebno, ker ne gre za novo stranko, temveč le za združitev obstoječih organizacij; smešno se mu zdi, da se narodno-socialni generali prepirajo, medtem ko ljudstvo strada. Ko je začel nekoliko klestiti čez liberalce, se je Govekar poslovil od narodno-socialnega teatra in z ironičnim nasmehom odšel iz arene.

Ko je še Fiala lopnil po liberalcih, češ, da so bili oficijelno povabljeni na sprejem Čehov, a se niso odzvali vabilu, in na dragonskem pivu še enkrat pokazal narodnjaško neznačajnost liberalcev, se je shod razšel, ne da bi ga bil kdo zaključil.

× × ×

Poslanec Chocu izrekamo kot zvestemu sobojevniku Jugoslovancem še enkrat naše simpatije, slovenskim svobodomislcem pa skrajno pomilovanje, da tako očito ob vsaki priliki kažejo svojo skrajno nezmožnost in razdrapanost.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Dnevne novice.

† Sankcioniran deželnozborski sklep. Cesar je sankcioniral sklep kranjskega deželnega zbora z dne 13. februarja 1912 v zadevi pobiranja deželnih doklad v letu 1912. Pobiralo se bo torej: 1. 40odstotna naklada na užitenjski davek na vino, mošt in meso; 2. samostojna deželna naklada na pivo; 4 K na hektoliter; 3. 40odstotna doklada na vse direktne davke razen osebne dohodnine in pridobitinskega davka krošnjarjev.

† O sestanku slovenskega in hrvatskega katoliškega dijaštva v Ljubljani kvasi glasilo liberalne inligence »Slovenski Narod« vsakovrstne prismo-darije, na katere ni vredno odgovarjati. »Narodovi« bralci so itak dovolj omeje-ni, da jim verjamejo. Beležimo le, da »Narod« med drugim tudi z vso goto-vostjo trdi, da dr. Šustersiča ni bilo na sestanku, češ, tak gospod kakor on ne hodi na sestanke študentov, le-menatarjev in studentkov. »Slovenski in hrvatski dijak« so zato glasom »Na-roda« peli na komerzu tisto lepo pe-sem: »Vsi so prišli, vsi so prišli, samo njega ni bilo.« — »Narod« se je, kakor vemo, s tem strahovito blamiral. Kajti dr. Šustersič je seveda bil na komerzu in je na komerzu tudi govoril in sicer zelo pomenljive besede. »Narodovci« pa naj bi v očigled mizerije slovenske na-rodnonapredne stranke rajši zapeli ti-sto lepo pesem:

»Ko sem še mlada bila,
Rdeče čevljičke sem nosila.
Zdaj se pa vlačim kot meglá,
Kot b' nikol dek-le ne b'lá.«

† Lepi bratje. »Slovenski Narod« in »Dan« sta dobila imenitnega zavez-nika v zabavljanju zoper hrvaško ka-toliško dijaštvo, ki je te dni bivalo v Ljubljani — namreč »Deutsche Stim-men«! Tako slovenski in nemški libera-lec kažeta pri vsaki priliki svoje dušev-no sorodstvo.

— Izjava. Z ozirom na dopis v »Sl. Narodu« z dne 5. t. m., št. 177., kjer ne-ko revše vprašuje g. gerenta Oražma glede bolne krave, katero naj bi bil jaz zaklal, izjavljam sledeče: Res je, da sem kupil od posestnice Marije Srakar iz Tomačevega krava, katera pa je bila pregledana po g. nadživinozdravniku in mesoogledniku ter bila spoznana za zdravo. Naslednji dan je pregledal me-so tudi tukajšnji mesooglednik in do-gnal, da je meso popolnoma zdravo, kar lahko potrdijo vsi trije merodajni faktorji. — Vodmat, dne 6. avgusta l-g-ta 1912. — Anton Prusnik.

— Razstava gospodinske šole v Šmihelu je pričala kot živ dokaz o po-sebnem pomenu in o lepih uspehih te-ga, našim gospodinjam zelo potrebne-ga zavoda. Razstavljena so bila ženska ročna dela vsakojake vrste, potem razni kuhinjski, zelenjadni in drugi izdelki. Lepo sestavljen je bil razstavni odde-lek najraznovrstnejše ukuhane zelenja-ve in ukuhanega sadja, sadjevih in dru-gih likérjev, odcedkov, sadjeve mozge, želéjev itd. Izdelki raznovrstnega slad-kega peciva so bili zelo gustijozni, po-sebno praktičnega pomena pa so bili razstavljene hlebi kruha petih različnih vrst z dodanim preračunom stroškov izdelovanja. — Čedni in enostavno praktični so bili od gojenk izdelani vzorci gospodinskega knjigovodstva in spisja. Prireditve mize za sv. popot-nico, pokrite navadne kmečke mize, mi-za pri slovesni priložnosti in k zajtrku je bila prav lična in je dala celi razstavi lepo lice. Zanimanja vredna je bila v kotičku postavljena domača lekarna z navadnimi zdravili-zelišči. Taka lekar-na naj bi bila v vsaki kmečki hiši za prvo pomoč. Brez dvoma je razstava dokazala, da se veliko dobrega in po-trebnega nauče gojenke te šole, zato naj bo toplo priporočena našemu gospodinj-skemu naraščanju. Obiskana je bila raz-stava prav dobro od strani okoličanov in meščanov — kar tudi brezdvomno priča o zanimanju za ta zavod. — O iz-šolanih gojenkah lahko z mirno vestjo pričakujemo, da bodo kot dobre gospo-dinje domači hiši tri vogle podpirale.

— Vojaške vaje. Včeraj je odkora-kal iz Gradca tretji bataljon Belgijskega polka iz Gradca na vojaške vaje in bo prenočeval: danes v Ehrenhausnu, jutri in pojutrišnjem v Mariboru, 9. t. m. v Slov. Bistrici, 10. pri Slov. Bistrici in Konjicah, 11. pri Konjicah, 12. v Cel-lju, 13. v Vranskem, 14. in 15. v Vrbi pri Lukovici, 16. v Domžalah, 17. in 18. t. m. v Ljubljani. Ta bataljon koraka iz Gradca skupno z bosensko-hercego-vinskim pešpolkom št. 2 do Ljubljane, kjer se ločita. Ves pešpolk št. 27 z tret-jim bataljonom 47. pešpolka se utabori pri Vrhniku 19. avgusta kot predstraža. Dne 20. avgusta biva 1. in 2. švadron 6. huzarskega polka, štab, 2. in 3. bata-ljon 27. pešpolka v Spodnjem Logatcu, 1. in 4. bataljon 27. pešpolka, 3. bata-

ljon 17. pešpolka in 3. švadron 6. huzar-skega polka v Zgornjem Logatcu, 1. ba-taljon 87. pešpolka pa v Planini. Dne 21. avgusta kantonirajo 3. bataljon 27. pešpolka v Vrhpolju, štab s 1., 2. in 3. bataljonom istega polka v Vipavi, 3. ba-taljon 47. pešpolka pa v Slapu. Dne 22. in 23. avgusta kantonirajo 3., 3. in 4. ba-taljon 27. pešpolka v Št. Danijelu, 3. bataljon 47. pešpolka pa v Komnu.

— Nabori se vrše za politični okraj Kranj: v Skofji Loki 12., 13., 14. avgu-sta; v Kranju 16., 17. avgusta; v Trzinu 19. avgusta. Za politični okraj Radov-ljica: v Radovljici 21., 22., 23. avgusta. Za politični okraj Kamnik: v Kamniku 24., 26. avgusta; v Lukovici 28., 29. av-gusta. Za politični okraj Litija: v Viš-nji gori 31. avg., 2. septembra; v Litiji 4., 5., 6. septembra. Za politični okraj Krško: v Radečah 7. septembra, v Krškem 9., 10. septembra; v Kostanjevici 12., 13. septembra; v Mokronogu 16. septembra. Za politični okraj Kočevje: v Velikih Laščah 18. septembra; v Rib-nici 20., 21. septembra; v Kočevju 23., 24. sept. Za politični okraj Črnomelj: v Črnomlju 26. septembra; v Metliki 28. sept. Za politični okraj Rudolfovo: v Rudolfovem 30. septembra, 1., 2. okto-bra; v Žužemberku 3. oktobra; v Treb-njem 5. okt. Za politični okraj Ljub-ljana mesto: v Ljubljani (mesto) 12., 13. avgusta. Za politični okraj Ljublj-na okolica: v Ljubljani (okolica) 14., 16., 17. avgusta; na Vrhniku 19., 20. av-gusta. Za politični okraj Logatec: v Idriji 19., 20. avgusta; v Ložu 22. avg.; v Cirknici 23. avgusta; v Logatcu 24. avgusta. Za politični okraj Postojna: v Vipavi 12., 13. septembra; v Postojni 14., 16. septembra; v Ilirski Bistrici 17., 18. septembra. Ob nedeljah in praznikih se ne vrše nabori.

— Ljudsko šolstvo. Okrajni šolski svet v Postojni je imenoval izprašano učiteljico Marijo Pleško za prov. učite-ljico na dvorazrednici v Nadanjem selu ter ji tudi poveril začasno vodstvo te šole.

— Samoumor umirovljenega župni-ka. »Novosti« poročajo, da se je v Po-dusedu na Hrvaškem umirovljeni žu-pnik Josip Murovič prerezal žile, nakar je izkrvavel. Samoumor je vzbudil veli-ko senzacijo, ker ni nihče mogel misli-ti, da bi si mogel mirni starec končati življenje.

— Utonil je v Podusedu v Savi uče-nec Josip Kuharič iz Zagreba. Utonil je v Savi tudi Mate Škrebliin, delavec iz Zagreba.

— Nova jama na Kočevskem. Pri Črnem potoku blizu Kočevja so našli veliko in lepo podzemsko jamo.

Ljubljanske novice.

Ij Polaganje temeljnega kamenja cerkve sv. Jožefa. V nedeljo dopoldne se je vršilo na slovesen način polaganje temeljnega kamenja cerkve oo. Jezui-tov sv. Jožefa na Elizabetni cesti. Stav-ba, ki je zgrajena že do pritlične višine, je bila vsled tega slovesno okrašena z zastavami in zelenjem. Slovesnost po-svečenja temeljnega kamenja je izvršil knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeg-lič s številno duhovniško asistenco. Po polaganju temeljnega kamena po cerkvenih obredih so trkali s kladivom po temeljnem kamenu škof, dvorni svet-nik grof Chorinsky kot zastopnik de-želne vlade, dr. Zajec kot zastopnik de-želnega odbora, arhitekt p. Anzelm Werner, ki je izdelal načrte za novo cerkev, stavbenik Scagnetti, ki gradi novo cerkev, superior p. Kunstelj in drugi. Za tem je imel knezoškof na prostoru, kjer bo stal glavni oltar nove cerkve, slovesnemu dogodku primerno pridigo. Povdarjal je, da so očetje je-zuitje zgradili v Ljubljani že eno cerkev, in sicer župno cerkev sv. Jakoba leta 1612. Na Kranjskem je malo cerkva, po-svečenih svetemu Jožefu, tako na pri-mer le v Starem trgu pri Poljanah, Su-horju, Vojskem in Velikih Poljanah pri Ribnici. V Ljubljani imamo sicer mno-go cerkva, pa vendar nova cerkev sve-tega Jožefa ne bo odveč; ljudje jo bodo radi obiskovali, kajti slovensko ljud-stvo rado časti svetega Jožefa. Pripo-ročal je, naj bi ljudje rade volje pri-spevali za zgradbo nove cerkve ter se je zahvalil vsem dosedanjim darovalcem. Delo očetov jezuitov je posvečeno s pa-peževim apostolskim blagoslovom, ki ga je izposloval P. Kunstelj ljubljanski hiši družbe Jezusove, vsem njenim pri-jateljem, dobrotnikom in sorodnikom. Nato je daroval sveto mašo na provizo-ričnem oltarju. Po končanem cerkve-nem opravilu so odšli visoki gostje v samostan na okrepčilo, kjer je posetil očete jezuite tudi krški škof dr. Mah-nič. Pripominjamo, da je dekoracije stavbenega prostora nove cerkve brez-plačno oskrbel cesarski svetnik Ma-thian.

Ij Opozarjamo na darilo akademič-nega društva »Danica« akademičnemu

društvu »Zarja« ob njeni desetletnici. Lepo delo slovenskega akademičnega kiparja J. Urbanija je razstavljeno v Katoliški Bukvarni.

Ij Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši danes ob ugod-nem vremenu od pol 7. do pol 8. ure zvečer pod gradom »Tivolij«.

Ij V prodajalni Katol. tiskovnega društva (H. Ničman) se prodajajo foto-grafične razglednice z udeležniki slov, brv. dijaškega sestanka. Sl. občinstvu in dijaštvu jih toplo priporočamo.

Ij Žepni tatvini. Danes ponoči je bila nekemu tujcu v neki nočni kavar-ni iz žepa ukradena denarnica z večjo vsoto denarja. Topničarju Ivanu Sme-rekarju, ki je v neki gostilni v Kolo-dvorski ulici malo zadremal, je izginil iz hlačnega žepa tolar za 5 K, katerega je imel v denarnici.

Telefonska in brzojavna poročila.

PROCES PROTI JUKIČU.

Zagreb, 6. avgusta. V današnji raz-pravi je predsednik naznanil, da je sodni dvor predlogu braniteljev glede zaslišanja policistov ugodil. — Nekateri policaji so izjavili, da je bil Jukič res na rokah in nogah zvezan, da pa je z glavo sam v zid butal. Izpočetka da je simuliral norost, potem pa se je po-miril.

ZMEDE V TURČIJI. — LJUTI BOJI S ČRNOGORCI. — DIPLOMATSKO ZVE-ZE V NEVARNOSTI.

Carigrad, 6. avgusta. Sultanov re-skript o razpustu zbornice je prebral 1. palačni tajnik na Porti. — Ker smatra vlada zadnjo sejo zbornice za nelegal-no, so objavili vladni listi protokol o seji. — Vlada je odstavila župane v Smyrni, Drinopolju in drugod, ker so zoper vlado delali. — O bombnem aten-tatu v Kočani se poroča, da je 45 ljudi mrtvih, 185 ranjenih.

Cetinje, 6. avgusta. Po zadnjih spo-padih na meji so se črnogorske obme-jne straže od turškega ozemlja umakni-le. Včeraj so Turki napad na črnogor-sko ozemlje ponovili. Črnogorci so stre-ljali na Turke s topovi, nakar so se slednji morali umakniti. 2 Črnogorca sta ubita, 3 ranjeni, izgube na turški strani so neznane. Vlada je odposlala na mejo generala Vukotiča, da napravi mir. — Turki so tudi pri Veliki napa-dli Črnogorce, a so bili odbiti. — Turški poslanik v Cetinju je izročil črno-gorski vladni noto, v kateri grozi, da bo Cetinje zapustil, ako turška vlada ne dobi zadoščenja.

NESREČE V GORAH.

Dunaj, 6. avgusta. Advokat dr. Hö-finger z Dunaja je v Tirolah na »Par-seierspitze« padel v brezno.

Bukarešt, 6. avgusta. Na Sinaji sta ponesrečila sinova generala Magheru. Eden od njiju, ki študira na dunajski tehniki, se je ubil, drugi je ranjen.

VSEUČILIŠKI PROFESOR VLO-MILEC.

Chicago, 6. avgusta. Policija je are-tirala vseučiliškega profesorja Guthrie, ker je izvršil več vlomov pri milijonar-jih. Profesor je svoje zločine priznal in izjavil, da jih je izvršil iz radovedno-sti, ga bo li policija zasledila.

NEWYORŠKI MAGISTRAT ZAPLE-TEN V MORILSKO AFERO.

New York, 6. avgusta. Po sedanjih poročilih je tudi newyorški magistrat zapleten v morilsko afero Rosenthal.

Primorske vesti.

p Mornariška dela. V pomorskem arzenalu v Pulju bodo te dni pričeli z gradnjo ene ladje za polaganje min in enega doka za torpedne rušilce. Stroški ladje za polaganje min so proračunje-ni na 1.600.000 kron, oni doka pa na 1.000.000 kron.

p Razprava v Rovinju. Pretekli te-den se je vršila pri rovinjskem sodišču razprava proti petim vročerkvnim pulj-skim Lahom, kateri so svoj čas pobeg-nili v Albanijo. Razprava je precej ja-sno dokazala, da se je vsa stvar vodila iz Rima. Vendar pa so bili obtoženci oproščeni.

Koroške novice.

k Delavski shod v Celovcu. Prete-čeno soboto zvečer se je vršil delavski shod v mali dvorani hotela Trabesinger v Celovcu, katerega se je udeležilo lepo število delavcev. Govoril je državni po-slanec Gostinčar o potrebi dobre delav-ske organizacije ter priporočal, da se na Koroškem prične z organizacijo po-tom »Jugoslovanske strokovne zveze«. Na shodu se je takoj ustanovila sku-pina in izvolil odbor. Govorili so še raz-ni drugi govorniki in priporočali to or-

organizacijo. Pri zborovanju je sviral tamburaški zbor. Delavci so bili zelo zadovoljni s shodom. Pričakovati je, da se med koroškimi delavci tem potom res začne jugoslovanska krščanska strokovna organizacija.

k Podzveza Orlov za Koroško. V nedeljo, dne 4. t. m. se je ustanovila v Celovcu podzveza Orlov za slovensko Koroško. To je velik korak naprej v naši mladeniški organizaciji, ki je ravno za Koroško tako neprecenljivega pomena.

k Slomškova slavnost v Kazazah. Pretečeno nedeljo se je vršila prelepa Slomškova slavnost v Kazazah. Nad 200 Slovencev se je zbralo v krasno ozaljšani uti. Govoril je dr. Rožič o praktičnih načrtih, katere naj koroški Slovenci izvajajo v Slomškovem duhu. Govoril je tudi župnik Ulbing. Slavnost se je najlepše završila.

k Slomškova slavnost v labudski dolini. V nedeljo, dne 4. t. m. popoldne se je vršilo lepo zborovanje v Žvabeku. V Slomškovem zmislu in duhu je govoril predsednik S. K. S. Z. dr. Rožič ter bodril obmejne Slovence za Slomškova vodilna načela; do narodne izobrazbe in verskega življenja.

k Shod v Bilčovsu. V Bilčovsu se je vršilo v nedeljo, dne 4. t. m. društveno zborovanje, na katerem je govoril gosp. Kriegl iz Celovca o domačem gospodinjstvu.

k »Bisernica«. V nedeljo, dne 11. t. m. priredi tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu veselico v vseh prostorih hotela Trabesinger. Celovski Slovenci, pridite!

k Libuče. V nedeljo, dne 11. t. m. se vrši politični shod v Libučah pri Železniku. Poroča posl. Grafenauer.

AEROPLAN PRI LETOŠNJIH CESARSKIH VAJAH.

Ob letošnjah cesarskih vajah, 7. do 12. septembra na Ogrskem bodo vporabljeni v poizvedovalni službi tudi več aeroplanov in enega ali dva zrakoplova, ki se lahko vodita. Vojna uprava je vsled ugodnega uspeha mednarodnega letalnega tedna v Aspernu naročila 34 aeroplanov, 14 jih bodo že ob cesarskih vajah preizkusili.

Novi brambni zakon in enoletni prostovoljci.

Meseca avgusta se prično po naši državi vojaški nabori, za katere veljajo že določila nove brambne postavbe. Ker imamo tudi pri nas mnogo srednješolske mladine, ki je že letos poklicana k vojaškim naborem, zato podajemo tukaj nekatera važna določila, po katerih naj se naši dijaški naborniki ravnaajo, da ne zgube pravice do enoletnega prostovoljstva. Podatke smo posneli po letošnjem koledarčku katoliškega dijaštva, ki izide te dni v »Katoliški Bukvarni« in ki ima poseben članek o enoletni prostovoljni vojaški službi.

Novi brambni zakon je določbe glede enoletnega vojaškega prostovoljstva v marsičem izpremenil. Najvažnejše izpremembe so sledeče:

Enoletni prostovoljci ne bodo imeli več dolžnosti postati rezervni častniki in se vsled tega podvreči koncem službenega leta preizkušnji rez. častnika; ta skušnja ni več ukazana. Za rezervnega častnika bo povišan le tisti, ki je za to res zmožen in sposoben, ostali prostovoljci bodo prestopili v rezervno šaržo, ki so jo dosegli (lahko tudi kot infanterist). Odpravilo se je tudi podaljšanje prezenčne službe za eno leto za kazni.

Pravico do enoletne prostovoljne prezenčne vojaške službe imajo odslej:

1. Oni, ki so do 1. oktobra tistega leta, za katero so bili potrjeni, dovršili z uspehom višjo gimnazijo, višjo realko ali srednjo šolo za umetnost, tehniko, obrt, trgovino, nautiko, poljedelstvo in gozdarstvo ali napravili na kaki šoli zrelostni izpit.

2. Oni, ki so kot redni javni učenci dovršili šest letnikov višje gimnazije ali realke ali dva letnika srednje šole za umetnost, tehniko itd. ali dva letnika učiteljskega in napravili do 1. oktobra asentnega leta z uspehom skušnjo pred posebno vojaško komisijo.

3. a) učitelji na ljudskih in meščanskih šolah in učiteljskih; b) učitelji na vzgojevališčih za slaboumno in zanemarjeno mladino; c) oni, ki so do 1. oktobra asentnega leta dovršili z uspehom učiteljske.

4. Oni, ki ustvarijo na polju znanosti, umetnosti, tehnike ali umetne obrti kaj znamenitega, ako dobe dovoljenje od ministrstva deželne brambe. Formalnih dokazov svojega znanja jim ni treba predložiti. Vsi, če še niso bili nikdar uravomočno obsojeni radi kake-

ga zločina ali kakšnega pregreška in radi prestopka zoper javno pravnost.

Pravica do samo dveletne navadne prezenčne službe pristojajo:

1. Onim, ki so do 1. oktobra tistega leta, v katerem nastopijo prostovoljno službo, oziroma v katerem izpolnijo 21. leto, dovršili šest razredov srednje šole v ožjem smislu (gimnazija ali realke), pa niso napravili skušnje pred vojaško komisijo.

2. Onim, ki so do omenjenega roka dovršili z uspehom nižjo strokovno šolo za obrt, umetnost, trgovino, tehniko, poljedelstvo, gozdarstvo, rudarstvo in fužinarstvo.

Za presojo, ali so dani pogoji za pravico do enoletnega prostovoljstva, je merodajen 1. oktober asentnega leta in ne več 1. marec, kakor doslej.

Posebno skušnjo pred vojaško komisijo bodo mogli delati samo tisti, ki smo jih navedli zgoraj v prvi skupini pod števil. 2. Vladni motivi pripomnijo k tej točki, da bo služila ta skušnja odslej samo vojaškim namenom in ne bo dajala onbenih ugodnosti za civilno življenje.

Kdor hoče služiti kot enoletni prostovoljec, mora to pravočasno javiti. Prošnjo vloži, če je bil pozvan k naboru, pri okrajnem glavarstvu; le če gre prostovoljno k naboru (v velikih počitnicah), jo naslovi na okrajno dopolnilno poveljstvo. Pravico do ugodnosti enoletnega prostovoljstva mora javiti najkasneje pri naboru, h kateremu je prišel; ako zamudi ta rok in se ne opraviči, jo izgubi. V prošnji navede polk, pri katerem želi služiti, in čas nastopa.

Prošnji je treba priložiti: 1. Izpričevala, na podlagi katerih se prosi za ugodnost; 2. vstopnico, ki se dobi pri c. kr. okrajnem glavarstvu, oziroma v avtonomnih mestih na magistratu; 3. krstni list; 4. izkaz o družini, ki ga da župnijski urad; 5. npravnstveno izpričevalo, ki ga da župan, oziroma abiturijentom šolsko ravateljstvo; 7. očetov reverz, da bo sina sam vzdrževal, če misli služiti na lastne stroške.

Enoletni prostovoljec si more izbrati polk, ne pa garnizije. Dočim mu pa stari zakon ni te pravice v ničemer vzkratil, določa novi, da smeta vojni, oziroma minister deželne brambe številni prostovoljcev pri posameznih polkih in zavodih omejit in prisilijo prisiliti, da se obrnejo drugam. Dokler število ni polno, se mora vsprejeti vsakdo.

Prostovoljci, ki dokažejo, da se nameravajo posvetiti višjim študijem ali da se v svrhu nadaljne izobrazbe praktično udeležujejo v svoji stroki, si morejo leto, ko nastopijo službo, sami izvoliti. Odložiti jim je pa dovoljeno samo do 1. oktobra tistega leta, v katerem dopolnijo 24. leto. Odlog čez ta rok se dovoli samo v posebno uvaževanja vrednih razmerah.

Enoletni prostovoljci bodo služili odslej redno na državne stroške, na lastne le, če bodo za to posebno prosili. Oni na lastne stroške bodo smeli stanovati zunaj vojašnice in bodo morali sami skrbeti za obleko, hrano in pripravo, pri konjenici in jezdeci artiljeriji tudi za konja. Dovoljenje za stanovanje zunaj vojašnice bodo lahko dobili tudi prostovoljci na državne stroške.

Osebe, ki smo jih omenili zgoraj v prvi skupini pod št. 3 (učitelji), bodo morali odslej služiti kot prostovoljci v deželni brambi, kjer se jim bo podala posebna vojaška izobrazba z ozirom na to, da vzgajajo mladino. Zgolj v prehodni dobi 7 let se bodo še na prošnjo prideli nadomestni rezervi, če bodo službovali v krajih, koder primanjkuje učiteljskih moči.

Šole, ki dajejo pravico do raznih ugodnosti, določi ministrstvo deželne brambe v sporazumu z ostalimi ministri. Ono tudi razsodi, v koliko veljajo izpričevala z inozemskih šol. Pravico do te ali one ugodnosti v konkretnem slučaju pripozna naborna komisija.

To so določbe novega zakona, ki se tičejo predvsem dijaštva. Drugih potrebnih odredb, ki bodo morebiti spremenile tudi kako dosedanje formalnosti, vlada do danes (10. julija) še ni izdala. Da bo pa vsakdo popolnoma gotov, če se bo hotel informirati v tej ali oni zadevi, mu priporočamo v orientacijo glede prošnje, zavodov, ki usposabljaajo za enoletno prostovoljstvo i. dr. najnovejšo izdajo brošure: Strobel: »Der Weg zum Einjährig-Freiwilligen und Reserveoffizier in der k. u. k. Armee«, Dunaj, ki izide na podlagi novega zakona gotovo do jeseni. Naroči se potem vsake knjigarnice.

Glede dijakov medicincev, veterinarcev, farmacevtov, enoletne službe pri vojni mornarici in raznih polkov, ki pridejo pri nas v poštev, se informiraj vsak v Koledarčku.

Glede naših šol bi imeli pripomniti, da veljajo naše trgovske, kmetijske in

obrtne šole kot nižje strokovne šole, ki dajejo pravico samo do dveletne službe, nikakor pa do enoletnega prostovoljstva.

Vojaško oblast bi pa nujno prosili, da bi izdala potrebne navedbe o prošnjah za enoletno prostovoljno službo in pa za skušnjo pred vojaško komisijo. Po teh določilih dijaku še ni jasno, do kdaj in kje je treba prošnjo vložiti, kdaj je treba tisto skušnjo napraviti, pred naborom ali po naboru, kaj se bo zahtevalo pri skušnji itd. Zaenkrat bi bilo potrebno, da vojaška naborna komisija pomanjkljivost teh navedb upošteva in gre dijakom pri naboru kar mogoče sama na roko, da ne zgube vsled prestroge izvedbe teh določil pravice do enoletne vojaške službe.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 6. avgusta 1912.

Pšenica za oktober 1912 11'40
Rž za oktober 1912 9'30
Oves za oktober 1912 9'62
Koruzza za avgust 1912 9'06
Koruzza za maj 1913 7'50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m, sred. tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5	9. zveč.	732'0	19'3	sl. vzh.	del. jasno	
6	7. zjut.	732'1	17'5	sl. jvzh.	megla	0'0
	2. pop.	730'5	26'7	sl. jug.	oblačno	

Srednja večerajšnja temp. 20'6°, norm. 19'5°.

Prodajalka,

tudi začetnica, za trgovino mešanega blaga na deželi se išče.

Prednost imajo le take, katere se dela ne boje. Nastop takoj. Izve se pri J. Kandušerju v Mengšu. 2435

Hišnik

se išče za vilo »Terezo« v Savljah. Natančneje se poizve tam. 2430

V spretni delavnici sedlarske in lakirarske obrti se iščejo 2433

3 vajenci

J. Ban, Poljanska cesta 67.

Dobro kolo s prostim tekom

se zaradi boleznj poceni proda. Poizve se v Vrhovčevi ulici št. 3 subteren.

Pogrebno podjetje »Konkordija« Ljubljana.

Marija Vehovec roj. Kirschner nazonanja v svojem kakor tudi v imenu svojih bratov in sester prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani oče, tast, stari oče itd. gospod

Anton Kirschner

strojevodja, poduradnik c. kr. priv. južne železnice, posestnik 40 letne službene svetlinje

ki je včeraj 5. t. m. ob pol 12 uri ponoči po daljšem mučnem trpljenju v 81 letu njegove dobe blaženo v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga rajnega se bo vršil jutri 7. avgusta ob 5 uri popoldne iz mrtvašnice dež. bolnice na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 6. avg. 1912.

2438 Globoko žalujoči ostali.

Primarij dr. Josip Stojc zopet ordinuje

in sicer dopoldne od 11. do 12. ure in popoldne od 4. do 5. ure.

2436

Odda se za novemberski termin

skladišče

pripravno tudi za delavnico. — Več se izve v Vegovi ulici št. 6.

Službo organista in cerkovnika

išče mlad fant, ki bode 3. septembra vojaščine prost Ceciljanec, obiskoval orglarsko šolo in napravil izpiti z dobrim uspehom. Naslov pove uprava pod 2410.

Namesto vsakega drugega obvestila.

Globoko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri oče, gospod

Valentin Klešnik

včeraj ob 1/2 12. uri predpoldnem po dolgotrajni bolezni nenadoma zaspal v Gospodu.

Pogreb bode v sredo, dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Zvezdarska ulica 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba.

Draga ranjkega priporočamo v blag spomin in molitev.

LJUBLJANA, dne 6. avgusta 1912.

Žalujoči ostali.

2436

KONCERT

s sodelovanjem slavne

»Slovenske filharmonije«

se vrši jutri, v sredo, dne 7. avgusta 1912 zvečer na vrtu

hotela „Lloyd“

Začetek ob 8. uri. Vstopnina 40 vinarjev.

Koncerti se vrše odslej ob lepem vremenu vsako sredo zvečer.

Vsak čas se sprejemajo gospodične v poduk.

Priporoča se slavnemu občinstvu pred štirimi leti znani restavrater, sedanji lastnik hotela »Lloyd«

2378

Karl Tausen, Sv. Petra cesta št. 9.

Po svetu.

Zopet otrok na Dunaju od avtomobila povožen. Avtomobil je v Muzejski cesti povozil učenca Franca Winterja, da je kmalu nato umrl.

Nesreča v gorah. Na »Hohe Wand« pri Dunajskem Novem mestu je ponesrečila komptoaristinja Viljelmina Pfeilhart in se ubila.

Granata ubila dva otroke. Dva otroka, fant, star 8 let, in deklica, stara štiri leta sta na vojaškem vežbališču v Turinu našla granato, ki je pa eksplozirala in oba otroke raztrgala.

Nov krater na Etni. Na Etni se je otvoril nov krater. Bruhal je lavo in pepel. V Cataniji so čutili močan podzemski sunek. Ljudstva se je polastila panika.

Smodnišnica zletela v zrak. V bližini Concubiona na Španskem je zletela v zrak zasebna tovarna smodnika. Vse naprave so zletele v zrak. Ranjenih je veliko število delavcev.

Sneg v Severni Ameriki. V New Yorku se je vreme hipno preobrnilo. Po nekaterih krajih Severne Amerike je zapadel sneg. Ljudje v New Yorku hodijo v površnikih.

Špionska afera. Sokriva ruskega špiona stotnika Kosteviča, nadporočnika Nikolskega, je lipsko sodišče za kavcijo 5000 M izpustilo. Kosteviča pa izpuste na svobodo proti kavciji 30.000 mark.

Kupujte le vžigalice: »U korist obmejnim Slovincem!«

Prijetno in mirno

stanovanje,

za dvoje družin na deželi s kuhinjo, družinsko in kuhinjsko opravo se odda po nizki ceni za časa počitnic v najem. Vsakdanja vožnja-poštna zveza. — Naslov: »Stanovanje« 2424 na upravnništvo »Slovenca«. 2424

HISA

zraven prijaznega trga s sadnim vrtom, prostora za povečanje zadosti, pripravo za vsakega obrtnika se takoj prodaja poceni. Več se izve pri g. Likon, gostilna v Radečah pri Zidanem mostu.

Najbolj ugodno zavarovanje

za doživetje in za slučaj smrti nudi največja zavarovalnica na evropskem kontinentu

„Viktorija“

glavni zastop za Kranjsko in sosednje slovensko ozemlje v Ljubljani.

Vsota zavarovane glavnice koncem l. 1911: 2.497.169.381 K. Družbino premoženje koncem leta 1911: 1.041.469.663 K. Prebitek za leto 1911: 42.808.314 K.

Posebno priporočljiv način zavarovanja s prenehanjem plačila premij in s pravico do rente v slučaju trajnega obolenja. Visoke in popolnoma gotove dividende. **Ljudsko zavarovanje** brez zdravniškega preiskanja. Zavarovanje zoper nezgodo na železnih in parniških.

Del čistega dobička od vseh kupcij dobi »Slovenska Straža« in zato vsakdo tudi »Slovensko Stražo« podpira, kdor se tu zavaruje.

Zanesljivi zastopniki dobrodošli! Naslov za pisma: »VIKTORIJA«, Ljubljana.

Najemna hiša

z 8 stanovanji Glinška ulica št. 7 cenjena na K 23.373 bude dne 7. avgusta ob 9. uri dopoldne pri tujakšnjem c. kr. okrajnem sodišču št. 16 prazbena. 2429

Odda se lepo

stanovanje

v I. nadstropju z 2. sobama, kopalnico in pritliklinami za november termin eventuelno tudi za takoj. Poizve se v trgovini A. Sušnika, Zaloška cesta. 2398

Ženitbena ponudba.

Valoposestnik, 50 let star, samskega stanu, želi se seznaniti z gospodično ali vdovo iz dobre družine na deželi ne čez 35 let staro v surho ženitva. Zahteva se primerno izobraženost, plemenito srce, razum na gospodinjstvo in nekaj dote. Resne ponudbe naj se pošljejo na upravo Slovence do 10. avg. pod št. „2405“. 2405

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potreščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„ADRIJA,“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5. 2135

Temnica na razpolago!
!! Zunanja naročila z obratno pošto. !!
: Zahtevajte cenike! :

! poštni zavitek

(3 kg netto)
popolnoma naravnega
**sirupa
iz malin**
pošlje franko po pošt-nem povzetju za K 5.60 c. kr. dvorni založnik le-karnar G. Piccoli, Ljub-ljana, Kranjsko. Pošlji-ja se tudi v sodčkih in v sterilizir. steklenicah. 2961

Št. 6551/V. u.

RAZGLAS

o glavnem naboru leta 1912.

V smislu določil § 42 vojnih predpisov I. del se razglaša:

1. Letošnji glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano vrši se dne 12. in 13. avgusta in sicer:

- dne 12. avgusta za I., II. in III. razred domačih,
- dne 13. avgusta za I., II. in III. razred tujih nabornikov, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani.

2. Uradovanje se prične vselej ob 8. uri dopoldne v »Mestnem domu« na Cesarja Jožefa trgu št. 2.

3. Nabornikom, odnosno tudi njihovim moškim svojcem, ki pridejo v pošt, je priti pravočasno, snažnim in treznim na naborišče ter jim je pravočasno vložiti izkazila za eno ali drugo zaprošenih olajšil, kakor:

- po 21 v. z. (enoletno aktivno službovanje)
- po 23 v. z. (enoletni medicinci)
- po 24 v. z. (enoletni živinozdravniki)
- po 25 v. z. (enoletni lekarnarji)
- po 26 v. z. (enoletniki posebnih službenih vrst)
- po 27 v. z. (enoletniki vojne mornarice)
- po 29 v. z. (duhovniki in kandidatje duhovskega stanu)
- po 30 v. z. (posestniki podedovanih kmetij)
- po 31 v. z. (vzdrževalci rodbin)
- po 82 v. z. (učitelji in učiteljskičniki)
- po 20 v. z. (dveletno službovanje).

4. Naborniki, ki se potezajo za olajšilo po §§ 29 do 31 in po § 82 v. z. in imajo tudi pravico do enoletne ali dveletne aktivne službe po § 20 v. z., v služaju odklonjene prošnje za eno ali drugo omenjenih olajšil, lahko pri glavnem naboru uveljavijo pravico do enoletne odnosno dveletne aktivne službe po § 20 vojnega zakona.

5. Kdor ne izpolni naborne dolžnosti, kdor se ne drži rokov, ki so določeni za vlaganje prošenj za olajšila, sploh kdor ne vpoštevava iz vojnega zakona izvirajočih dolžnosti, se ne more opravičevati s tem, da ni vedel za ta oklic ali zakon.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 3. avgusta 1912.

Župan:

dr. Ivan Tavčar, l. r.

3724

Cenjenim p. n. damam.

Naznanjam, da otvorim s 5. avgustom t. l.

prvi damski modni salon za angleška in francoska dela.

Z ozirom na to, da sem si pridobil z večletno prakso v večjih evropskih mestih, kakor n. pr. v Parizu, Dunaju itd., vse tozadavne vrednosti in zmožnosti, pričakujem od strani cenj. p. n. dam najboljše poseta ter zagotavljam najizbornejšo izgotovitev vsakovrstnih toalet in kostumov.

2411

TEODOR KUNC, Prešernova ul. 5, I. n.

Št. 17813.

Razpis.

Za zgradbo okrajne ceste Žiri-Rovte

na delnih progah

- km 0+0 — km 1+1 na okroglo 31.600 K,
- Sopotov mlin — Zajeze na okroglo 53.500 K in
- štirih železnobetonskih mostov na okroglo 36.100 K

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali do plačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne cene naj se predlože ločeno za ceste in mostove do

26. avgusta t. l. ob 12 uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dopo slati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe varijant okrajne ceste Žiri-Rovte odnosno za prevzete zgradbe železnobetonskih mostov na okrajni cesti Žiri-Rovte.«

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodatni kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurznih cenih.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo ali vrniti vse ponudbe.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1912.

2407

Morsko kopališče Baška

(čisto hrvatsko podjetje)

v južnem, zelo prijaznem zalivu otok Krk v Istri, je otvorjeno za zunanje goste do srede septembra.

Morje plitvo, da se morejo brez skrbi kopati otroci, obrežje peščeno, pomešano s sipi. Na razpolago ugodna in ceno stanovanja z izborna ceno postrežbo in hrano. V kraju župnija, zdravnik, pošta. Okolica zelo prikladna za izlete. Redna parobrodna vožnja z Reko. Zahtevajte prospekte in pojasnila pri kopališki upravi.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
ohod v Gosposki ulici 2.

Obreštuje hranilne vloge po

4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih

zavodov in daje lombardna

posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,

ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.